

Moldovei o perioadă foarte lungă, de aproximativ 60 de ani (a murit la aproape 80 de ani, în jurul anului 1610), fiind mare logofăt sub 6 domni (Despot Vodă, Iancu Sasul, Petru Șchiopul, Ieremia Movilă, Simion Movilă, Constantin Movilă). El a fondat și a înzestrat împreună cu mitropolitul Anastasie Crimca mănăstirea Dragomirna¹. Sub controlul său s-au scris și s-au tradus² majoritatea documentelor de limbă polonă din această perioadă, deși, după cum vom vedea mai jos, puține sînt scrise de el personal.

În secolele al XVI-lea și al XVII-lea în cancelariile din Moldova s-au elaborat incomparabil mai multe documente de limbă polonă decît în Țara Românească (deși ne-au rămas și de acolo unele mărturii din timpul domniei lui Mihai Viteazul, Simeon Movilă, Matei Basarab și alții) ceea ce dovedește că fenomenul stă în legătură cu întreaga orientare politică a curții moldovenești. În cancelaria domnească de la Suceava nu numai că se scriau în polonă scrisorile destinate Poloniei, dar se și traduceau în această limbă unele documente scrise în alte limbi și pe care domnii aveau interesul a le trimite în Polonia, așa cum reiese din unele mențiuni făcute în documente³. Este de presupus că traducerea se făcea fie direct dintr-o altă limbă în polonă, fie prin intermediul oral al limbii române.

În perioada la care ne referim, în afară de scrisori și traduceri de documente se mai scriau uneori în limba polonă și acte de omagiu⁴ și privilegii⁵.

Documentele pe care le avem în vedere în articolul de față au fost găsite, în marea majoritate, în arhivele polone (Ossolineum, Zamojski, Radziwiłł din Nieśwież, Czartoyrski) și au fost publicate de diferiți editori ca autentice. «N-am admis în colecțiunea noastră — declară I. Bogdan — nici un document care să nu se fi arătat autentic din studii comparative cu alte izvoare contemporane» (Hurm. Supl. II, vol. I, p. VII). Din păcate nu s-a urmărit cu aceeași grijă ca documentele să fie originale, sau să se facă specificări în cazul unor copii⁶.

Ținînd seama de unele deficiențe ale culegerilor de documente existente, de o deosebită importanță pentru analiza acestui aspect al diplomatiei feudale românești ar fi *elaborarea unui «corpus» al tuturor documentelor în*

acestui-a către Jan Zamojski, din 16 februarie 1590, în care îl apără pe Stroici împotriva insultelor aduse acestuia de către un nobil polonez:

«W ossobie posła naszego wielmożnego Lukasza Stroycza logofeta wielkiego Ziem naszych Moldawskich, człowieka zacnego, dobrego, cnotliwego, spokojnego y nie nikomu niewinnego» (În persoana solului nostru, respectabilul Luca Stroici, mare logofăt al țării noastre a Moldovei, om valoros, bun, plin de calități, liniștit și nevinovat față de toată lumea) — P. P. Panaitescu, *Doc.*, p. 67.

¹ Acestei mănăstiri i-a dăruit și biblioteca sa, preluată apoi de Biblioteca Universității din Lvov. Printre cărți a existat un catalog al bibliotecii de la Dragomirna, scris în slavonă, pe patru file de pergament (Cf. B. P. Hasdeu, *Luca Stroici*, p. 14—15, 52).

² P. P. Panaitescu arată că atunci cînd Stroici era plecat din cetatea de scaun, Ieremia Movilă trimitea soli pînă la moșia acestuia din Polonia, pentru ca Stroici să-i «traducă în polonește scrisorile moldovenești» (*Curs de istoria românilor*, p. 57).

³ «Trimitem Înălțimii Voastre, domnul nostru preamiliostiv, scrisori de la sultan și de la pașe, cu traducerea lor în polonă» (Hurm. Supl. II, vol. I, p. 514); «Tradusă din maghiară în polonă» (Hurm. Supl. II, vol. II, p. 290—292).

⁴ Hurm. Supl. II, vol. I, p. 263—265, 344—345.

⁵ Hurm. Supl. II, vol. II, p. 361.

⁶ Astfel, în unele colecții se dau drept originale în polonă anumite documente ca de exemplu, scrisorile lui Mihai Viteazul către Ieremia Movilă (Panaitescu, *Doc.*, p. 93—96) și către moldovenii asediați la Hotin (*ibidem*, p. 109—110), sau scrisoarea lui Ștefan Răzvan din 12 octombrie 1595 către boierii moldoveni (Panaitescu, *Doc.*, p. 15—16).